

BRUSHANE

EN KARAKTÄRSFÅGEL UNDER LIMSJÖVÄREN.

FOTO: GUNNAR LIND

LEKSANDS TRYCKERI

Leksands Fågelklubb

INFORMATIONSBLAD Nr 2 · 1978

FLER NYA MEDLEMMAR.....

Vår förening blir tyngre för varje vecka som går. Det kan behövas ett stort medlemsantal nu när frågan om Linsjöns framtid dras upp i sampljuset. Vi måste visa den som bestämmer att vi inte är en liten exklusiv skara som bara har fågelakäderiet gemensamt utan att vi är många som är intresserade och att vi är beredda att kämpa för Linsjöns existens.

VÄLKOMNA ALLA NYA MEDLEMMAR!!

Josefin Höglund	Kalle Björk
Beatrik Spöwan	Ing-Marie Blomquist
Ho Wallin	Kjell-Anne Ohlsson
Karin Winge	Kenneth Persson
Asa Hansson	Asa Höljesson
Björn Mittén	Gösta Wahl
Bjergil Götas	Måta Wahl
Marianne Höglund	Fredrik Röstöm
Anders Agge	Leksands Fiskagård
Thomas Lynch	Gustav Melander
Sven Renholm	Baox Öst
Christer Eldh	Roland Stedt
Mats Hellström	Lars Nilsson
Mats Ohlander	Karin Gudmundsson
Barbro Hällgren	Jannes Gudmundsson
Mats Hysing	Richard Kanning
Erik Winkvist	Bengt Klingberg
Gull-Britt Hammarbäck	Tony Ingels
Bengt Sellner	Elisabeth Carlander
Erik Östlund	Finn Jensen
Nils Länman	Knäs Karl Aronsson
Per-Åke Backman	Lars Bond
Roland Bond	Britta Gudmundsson
Olle Gudmundsson	Olle Näs
Margareta Sundqvist	

STEG 1

Alla har väl hört talas om en tre-stegsraket. Det är en sak som det i regel krävs en förfärlig massa energi för, om den ska nå sitt mål.

Det första steget är avfyrat!

Fågelklubben har nått det första delmålet som sattes upp i och med att föreningen bildades. Vi har lyckats tillförsäkra oss ett FÅGELTORN.

Sätta de övriga två komponenterna i raketerna inte i funktion, så är det första stegets aktivitet nämligen meningslös. Om vi kraschlandar på ett arbete hittills försvinner. Alla förstår att det är Linsjön jag syftar till. Vår förenings första mål var att skaffa ett fågeltorn vid sjön. Därter skulle vi se till att sankmarken förvägs god en vattenyta, som gynnar fågellivet i sjön. Slutligen skulle föreningen skaffa efter att sjön förvägs med ett permanent skydd som bevarade Linsjön som utomordentlig fågelnsjö i all framtid.

Den energi jag inledningsvis talade om måste hämtas från oss som kämpar med Linsjön. Vi får inte nu slå oss till ro och tycka att vi skötit det första steget så bra, att vi nu kan ligga lågt ett tag, njuta av det fågelliv som ska finnas kvar och tänka att det gör inget om reservatarkarna tyner bort. Vi har ju ändå lyckats med tornet.

NEJ! De fysikaliska lagarna gäller även fortsättningsvis. Det bästa tillfället att sätta in ett ryck på, är när man redan har ångan uppe. Det första steget bromsar aldrig in för att senare, i framtiden, nå upp till den fart som krävs för att det andra steget skall kunna frigöra sig och nå till i funktion. Den energi jag förutsätter att alla naturintresserade frigör, måste komma i form av en upplysningskampanj, som syftar till att tala om för alla i Leksand varför Linsjön är så oerhållbar och skyddsvärd.

Sjön är inte en intern angelägenhet för Leksandborna och dess turister. Alla har vi säkert hört om hur folk skäller på de "förhannade" tyckarna som sprider ut svavel och andra föroreningar, som sedan förs med vindarna mot norr och förgifter våra vattendrag. Ädelvisken dör och fåglar och däggdjur blir sjuka. Själva har vi säkert konstaterat sanningen i detta. Exakt samma argument kan överföras på vår Linsjö. Bevarar inte den som förstklassigt skaffereri åt flyttfåglarna, som skall vidare mot norr, är det stor risk att de arktiska vadarna, Sängsvanarna, Tronarna, Kberbäcken och Fjällvråkar etc inte kommer så väst mycket längre norrut. Tänk er själva att passera Nevadaöken med en 40-litertank i VW:n när alla bensinmackarna är nerlagda....

Jag tror inte att norrlänningarna skulle bli så väst glada om fåglarna försvann från deras hemtrakter. Först försvann jobben som fåglarna. Nej, vi måste se till att nordsvensarna kan fortsätta säga "Vi flytt in" och se till att Sängsvanen inte säger så.

Konkret innebär vårt andra steg att Limsjön förses med en ordentligt vattenspegel, som är så beskaffad att den utgör bästa möjliga rastplats och häckningslokal för fåglarna. Detta bör ske redan i höst. Antagligen går det lätt och billigt att ordna genom att bygga en dammlucka nära vid Norsbro. Det är i och för sig detaljer som vi inte behöver spekulera så våret nycket i just nu. Det finns duktiga tekniker som kan sånt.

Det tredje steget innebär att skydda sjön. Föreläggningarna att få ett gott skydd för sjön bör vid det laget vara ganska goda eftersom vi efter en höjning av vattenytan inte bara kan visa upp en fungerande våtmark utan även en vacker landskapsbild. Den gågen vi kan läsa "LIMSJÖN ETT NATURRESERVAT", kan vi starta bromsraketerna, veckla ut fallskärmarna och göra en rjuklandning på åkrarna vid Tibbie by. Sen kan vi sätta oss vid fågelornet och förnöjsamt begrunda den vackra sjön och i lättsam ton, småpratande börja planera hur vi skall gå till väga för att få till stånd ett värn för nästa skyddsvärda fågelokal..

Staffan

ETT STORT TACK TILL

LEKSANDS TRYCKERI

SOM FRIKOSTIGT HÅLPT OSS TRYCKA DENNA TIDNING

OMSLAGSBILD

HÖKUGGLA. FOTO: GUNNAR LIND

KRONANS VILLEBRAD

Vad gör du om du hittar en död trana under en promenad i naturen?

Det finns en bestämmelse som inte enbart gäller jägarna ute i skogarna. § 18 i jaktlagen borde intressera alla naturvänner.

§ 18 JAKTLAGEN (1975)

1 Nam. Björn, Varg, Järv, Le, Fjällräv, Otter, Svartbalsad dopping, Rödrön, Salskrake, Bivråk, Fiskgjuse, Trana, Skärfläcka, Lunnefågel, Gråspett, Vittryggig hackspett, Mellanspett, Kungsfiskare, Biåttare, Biåkräka, Hårågel, Somrylling eller djur tillhörande någon av grupperna Valar, Storkar, Trappar, Ornar, Glador, Falkar, Kärrhäskor och Ugglor, utom Kattugglan som dödas, fångas eller anträffats som fallvilt, tillfaller kronan oberoende vem jakträtten tillkommer, om ej regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, förordnar annat.

I princip är ju alla fåglar och däggdjur fredade om ej speciell jakttid finns. Nu händer det ju trots allt att många fridlysta arter skjuts, men med de nya bestämmelserna från 1975 vill man även göra det olagligt att inneha dessa djur. Det är ju bra, för därmed kan en del av den olagliga uppötningen och smalandet upphöra. Miljöförskarna behöver också vart enda djur som hittas, för att på så vis kartlägga ev. gifter och andra miljöfaror i naturen.

Hur bär jag mig åt när jag hittat ett kronans vilt?

Tag kontakt med polistationen eller skicka iväg djuret direkt till RIKSMUSEET, PÅCK, 104 05 STOCKHOLM. Skicka gärna iväg det som IL-paket, men undvik att sända det på torsdagar eller fredagar då det kanske blir liggande över helgen. Då är det bättre att förvara det i kylan över lördag-söndag.

Statens Natuvårdsverk har givit ut en liten broschyr och en tjuvig vägglansch, som visar vilka djur det är som tillfaller kronan.

Djur och fåglar som är akut hotade till sin existens:

Beckstein Daddarman	Glada
Fjällräv	Mellanspett
Flodler	Påfinsfalk
Hanselans	Sandstjärn
Saksenrikare	Svartest strandpipare
Skogsböna	Svartörna
Varg	Tarmuggla
Bergvattenslä	Vaktel
Klockrova	Vittryggig hackspett
Ljögoda	VH stack
Fjällgås	Ångsåk

FOTO:
KOBEL WALLBERG

FLYTTNING AV FÅGELTORNET

Lyckan stod oss på torsdagen den 2 maj, den dag då tornet skulle flyttas från sin födelseplats på Linnäkern ner till Limsjön. Vädret var väldigt fint och det var nästan vindstilla. En förstaöppning för att lyftet skulle gå ett genomföra. Allt var kollat. Vi hade upprättat samband mellan start- och landningsplatsen med hjälp av walkie-talkies. Enda problemet som uppstod därvidlag var att Carl-Otto fastnade ned tunnsten i den ena sändaren, varför det inte hördes ett ljud när anrop gavs. Efter en stund fick han emellertid bort fingret och vi kunde höra varandra.

Sternerna kom nästan punktligt.

En förväntansfull åskådarmassa, något hundratal på vardera ställena, riktade blickarna mot skyn och spetsade bronerna för att höra det stora mullret. Vi fick nu vänta. Först skulle ett smärre lyft vid Käringberget genomföras. Sedan var det tornets tur. Gubbarna från Sveriges Radio skrudsade sig oroligt i sina träskor ju lägre tiden led och ju längre ner de sjönk i tuvorna vid tornplatsen.

Snart nog visade sig i alla fall helikoptern med underredet hängande, skevt svajande i repen. Innan någon hann signalera till piloten, stod stolparna på plats. Givetvis var det felplacerat. De förgjutna plintarna var nog perfekt förordningsställda, men benen stod med fronten riktade mot Leksand. Det var ju inte riktigt meningen. Ett tjugotal vana majstångsresare tog efter ett viss dividerande, tag i stolparna och lyckades svänga tornet så att det hamnade i rätt läge. Snart kom överdelen dinglande genom luften. Efter ett första misslyckande och nytt pockulerande gjordes ett nytt försök med hjälp av styrlinor och snart satt kuren på plats.

Ljudliga applåder från åskådarna följde helikoptern bort i horisonten. Snart försvann farkosten och Börje Hedlund satte genast fart på sina duktiga killar. De hade knappt en dag på sig att göra i ordning tornet till invigningen. De hann och gjorde ett utmärkt jobb. Nog är det för jäkligt att så duktiga grabbar som byggt tornet inte skall kunna få ett fast jobb. Fast de kanske får det om de visar upp tornet som arbetsprov.

Här som helst, nu står tornet på plats och kommer att bereda alla fågelvänner, som har vägarna förbi, nycket nöjde under lång tid framåt.

Staffan.

Ett stort tack
till alla som hjälpt till med
fågelornet!

Bengt Hällander
Börje Hedlund
och grabbarna på
förrådet.

Anne Jonsson
Leksands kommun

Elverket

Jon Lundback
Erik Martinsson
Uno Lundback

Sterners Aero

Lions i Leksand

Välkomna till Limsjön!

Tornet öppet: Vardagar och helg-
dagar 100⁰⁰ - 24⁰⁰.

INVIGNINGEN

Vi kom tidigt överens om att invigningen av fågelornet borde få en extra festlig prägel. Vi har funnit det viktigt att förse föreningen och framför allt Limsjön med så mycket publicitet som möjligt. För orsaken till att inget gjorts åt sjön tidigare, vad det gäller permanent skydd, måste bero på att det är alldeles för få som känner till den.

Nils Linnman, en gammal naturvårdsråd, som inger respekt och som folk lyssnar på, vore en bra "invigare". Linnman har dessutom under många år påtalat vikten av att bevaka våtmarker, som är flyttfågellokalen.

Visst kom han. Under lördagen guidades Linnman runt. Sjön visade sig på sitt bästa humör och uppvisade en rad arter. Linnman blev imponerad av sjön och förundrades över att den inte var mer känd. Den står väl i klass med Kålstaviken, Angarnesjön mfl. mer kända fågellokalen. Det känns ju stimulerande att höra och mäta väl öka chanserna till en fredning av sjön.

Invigningen blev en festlig hyllning till naturen. En starkt bidragande orsak till detta var förstås det fina vädret, som lockade ca 250 naturintresserade till sjön. Säkert lockade också de intressanta Björn Strömberg och Nils Linnman många besökare. De höll tal om värdet av våtmarkerna. Knis Karl och Jobs Lasse med spelmän gav invigningen en extra fin ram när de spelade låtar från bygden.

Invigningen var också avsedd som en hyllning till alla den som medverkat till att tornet blev en verklighet. Leksands kommun har givit oss ett ofantligt stöd. Förhoppningsvis ger tornet PR tillbaka, första veckans besöksfrekvens nedskuren till, låt oss säga 10%, ger i alla fall siffror som borgar för fin reklam. Dalademokraten, Falu-Kuriren, Mora Tidning, Dalaposten och Sveriges Radio har givit oss den publicitet vi så väl behöver.

Låt oss hoppas att föreningens medlemmar hjälps åt att hålla den nyväckta lägan vid liv, så att våra stora mål så småningom blir uppfyllda. Låt oss hoppas att vi även fortsättningsvis får behålla den stora portion tur vi hittills begåvats med.

Staffan.

4 TIMMAR VID LINSJÖN

Tiburtiusdagen, den 14 april, är en stor dag i naturen. Enligt tradition skall gässen finnas i stort antal i Skåne. Tjäderna och Orren spelar i mellansverige och Björnen går ur idet i norra Sverige.

Kanske stämmer detta även i år.

På våra breddgrader fick jag några verkligt fina intryck denna dag vid Linsjön. Se här!

4 Francor, 3 Blåskor, 2 Fjällvråkar, 2 Ornavråkar, 1 Tornfalk, stor svärm med tofsvipor, mängder av Storspov, Bosfinkar. Lärkorna sjöng sina drillar på flera ställen. Konradsgässen betade mitt i sjön. 2 Grågäss i norra delen, Koltrastar i söder. Hemma i Lycka slår Sparvhöken i Gulsparvsfloken. Söderörlan trippar för första gången 1979 på tegeltaket. Jag hann inte kontrollera vilka ånder som stått till den talrika floken av "Bulländer", som låg i "Limåna" denna morgon.

Nyen i Leksands centrala delar har djur och natur växnat på allvar efter en lång och kall period.

78-04-14
Carl-Otto

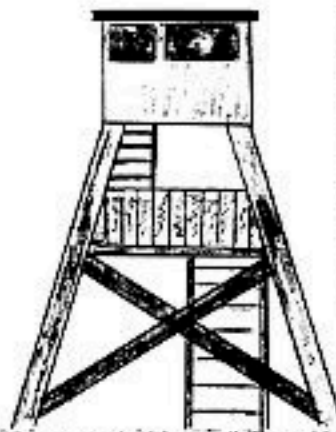
SIA-FÖRSÖKET

Försöket med att låta föreningar deltaga i undervisningen samt under hättimmar och dylikt, har startat. Av det 20-talet föreningar som anmält sitt intresse för medverkan, har Fågelklubben ränt det i särskild största intresset bland lärare och elever runt om i skolorna.

Orkar vi, får vi genomföra ett drygt hundratal lektionstimmor med eleverna. Nest blir det väl frågan om att promenera ut på friluftsdagar och besöka anstaka klasser, men flera skolor har också anmält sitt intresse för tidiga morgonpromenader. Kan vi tillgodose alla intresserad kommer klubben att berikas med ca 4.000:- kronor. Inte illa. Lägg därtill ersättningen för promenaderna tillsammans med Hagesgården och vi är snart uppe i över 5.000:- kronor. Precis vad vi behöver för att kunna hålla våra åtaganden, med informationsbladet som största utgift, på fötter.

För att det skall fungera krävs en stor arbetsinsats av våra medlemmar. bli därför inte förvånad om någon ringer upp och frågar om Du kan ställa upp för att hjälpa till med något.

FAGLARNA VID LINSJÖN

Det är många som frågat vilka fåglar man kan tänkas få se nere vid Linsjön under en säsong. Här kommer en förteckning över några arter som man kan träffa på. En del är väldigt ovanliga och skygga och kräver en stor portion tur för att upptäckas, andra är mer vanliga och kanske ses med blotta ögat. En del flyttar nedan många övervintrar.

Under vinterhalvåret är Linsjöns innevånare fåtalliga. Tittar man närmare på sjön, kan man dock upptäcka en hel del småfågel i vassarna.

Blåmesen håller gärna till något upp i vassvipporna och söker sin föda där. Stjärthesen och Svartnesen föredrar alnåren. Där kan man också finna Trädkräppare, Grön- och Gråskaka. Den slettnämnda ses annars mest hängande som klasar i flockar om flera hundra individer, islagd upp till tusentals, långt ut på de spröda björkgrenarna. Kräkor, Kajor och Skator passerar ideligen över de öppna fälten. Duvhöken nyper då och då en kråka nedan Sparvhöken kan ses göra fåfänga raiden i neoflockarna.

VAREN ÅRVAR SIG!

Varfågeln gör en snabb visitt för att utnyttja Överskottet på anäggnare. Därmed konkurrerar den med Kattugglan, som trivs i den högsta delarna av björkskogen väster om sjön. Vi närmar oss mitten av april. Tranan har landat. Lyckosarna dagar kan man se ett 20-tal exemplar, som sökt sig till Linsjön för att proviantera inför nordfärden. Ett par stannar kvar. Ornavråken och Fjällvråken tycks dela upp området mellan sig. Åker man upp till norra änden av sjön, uppåt Vargnäs till, ses ornavråken ofta cirkulera över åkrarna där, nedan fjällvråken, ofta med Blå Kärnhök på betydligt avstånd, spanar av åkrarna på Linsjöns östsida. Kärnhöken flyger oftast lägre än vråken och tycks nästan skräpa tuken i fjällvråkestubben på havreåkrarna. Av svriga rovfåglar vid sjön bör särskilt Tornfalk och Fiskgjuse nämnas. Bägge provianterar dagligen i och omkring sjön. Skedänder, Bulländer, Knipa, Kriska och Gråskänder är de första andfåglarna som kommer till sjön. Ofta kan man se dem i sjön samma dag de första vattenspeglarna visar sig i sjön. Snart dyker Sotlönnan och Skäggsöppingen upp. Tureausna dagar har de någon Stjörtand eller Arta med i sitt släp. Vidare i mängder rastar på de närliggande sandrevlarna i söder och bland de fuktiga tuvarna ute på sjön. Det är främst flockar av Drillhöppa, Skogssnäppa, Storspov, Tofsvipa och Glattsnäppa som söker sig ner. En del stannar kvar för att försöka sig, men de flesta drar norr ut.

Tursamma dagar kan man se uppåt 50 Brushannar gå och småputta på varandra. Vackra Rödbenor och Gränbenor spatserar ofta ensamma omkring i kanalkanten. Strandpipare, Småspov, Ljungpipare passerar förbi. Enkelbeckasinen är en karaktärsfågel i Limsjön. Åtskilliga sitter de bland tuverna och låter höra sitt gick-gäck. Skrattmåsen är så mer en karaktär i sjön. Kolonien består av ett hundratal bon. Fiskmåsen är vanlig, liksom Fisktärnan. Någon gång höra Gråtrut och Silltrut.

Med maj månads intåg kommer Sångarna och Plugsnappare. Trädpipelärkan förgyller tillvaron på sjön. Det gjorde ju också Sånglärkan för knappa två månader sen. Då var den sistnämnde tillsammans med flera hundra Starar sjöns stora gäster. De ligger redan på ägg när Lövsångaren, Trädgårdssångaren, Grön-sångaren, Gulsångaren och Svarthättan sjunger i buskar och träd. Såvsångaren sjunger venodigt i vassen och väntar på livet i luften när Rörsångare, Såvsångare och Gråhoppesångare anlänt.

Göktytan brukar lägga beslag på någon starholek borta vid stationen och Rödskjättern har ockuperat en mindre holk. Röd-höken är vanlig.

Det är lätt att glömma trastarna, enda tills man går ut en kväll och lyssnar på Koltrasten, Taltrasten och Rödvingen. Skettrosten hörs hela dagen. Busk- och Stenskvättan gillar buskar och stenskravel vid järnvägsbanken. Säkert finns ett 50-tal par Sådasörlor omkring sjön. De är anspråkslösa, men mycket charmeriga.

De värma sommarkvällarna i början på juni är väl värda att ägna åt Limsjön. Hornugglan brukar avpatrullera skräpstacken, ibland är det Jordugglan som upprepar proceduren. De senaste åren, dock inte i fjol, har Näktergalen varit den pärla som förgyllt hela sjön.

Säkert är hälften av faunan bortglömd. Tänk bara på alla fyrfotingar som använder sjön och sjökanten som barakennare. En botanist skulle väl bli förvågad om han/hon läste det här. Floran är i många stycken säregen och borde väl omnämnas. Men se det är jag inte kapabel till. Däremot törs jag utlova Limsjön som en av Sveriges mest skyddsvärda våtmarker på grund av sitt variationsrika innehåll. Det hoppas jag att ni håller med om och att vi alla hjälper till att ge sjön den status den så väl förtjänar..

MINNESBILDER FRÅN LIMSJUN

Klockan var nästan fyra på eftermiddagen när De kom. De hade säkert sträckflugit sedan åttatiden på morgonen den här dagen i början på april. Med en genomrätt-nastighet på sextio kilometer i timmen måste det innebära att De övernattat någonstans i södra Sverige natten innan. På morgonen, efter en tidig första frukost på någon sankäng eller potatisland i norra Skåne, hade De lyft, säkert termik och så småningom sträckt ut på sin sista dagstapp till häckplatsen här vid Limsjön i Leksand. Vid starten den morgonen var De säkert många fler än dessa tre, som nu stod på Limsjöns anstuckta is. En del hade stannat vid sina häckplatser efter vägen hit, andra hade fortsatt någon eller några timmar längre norrut.

Två av tranorna framför mig var sannolikt det par, som tidigare i flera år häckat just här i Limsjön. Den tredje, lite mindre och färglösare tranan, var antagligen en av fjolårsungarna som fötts här i somras. Men vad kan ha hänt den andra ungen nämntro? Hade den förolyckats, förgiftats eller skjutits på övervintringsplatsen i Spanien eller Nordafrika?

Till en början såg De nyanlända litet snött shockade ut vid mötet med det tjocka nyfallna snötacket. Kanske anade De problem att skaffa föda innan våren gjort sitt intåg på allvar. Runt omkring dem på isen och i luften syntes emellertid både tofsvipor, storspovar och mängder av skrattmåsar, som glatt skrånande hälsade de återvändande tranorna. Ringduvorna hade de ju haft resällskap med hela sistnämnda dagen. Kven "den Blå", korrhökshannen, hade hälsat dem vid ankomsten. Lite tafatt började De sitt närings sökande efter den energikrävande flykten, som tagit ett par veckor i anspråk. Sakta sökte sig alla tre mot strandkanten vid Lims by där fjolårsgräset tinat fram. Kanske kunde De där hitta lite kvickrötter eller annat ätbart.

I vasskanten längre norrut stod plötsligt den gamle halva rävkonan och kisade mot solen. Säkert mindes hon sina fruktlösa försök i somras att komma över någon av tranungarna. Atminstone ett av föreböken slutade med några ordentliga tjuvnytt av tranhannens vassa näbb. Ändå kommer hon med säkerhet att försöka även i år. Antagligen med samma deliga resultat.

Tranparet är skarpögt och vaksamt under häckningstiden och släpper inte några objudna gäster inom räckhåll för ägg eller ungar.

Plötsligt, som på ett givet kommando, sträcker tranorna på halsarna och tröstar med näbbarna riktade mot skyn. Orsaken förstår jag när jag spanar uppåt. Ytterligare fyra tranor anländer och landar elegant i strandkanten några hundra meter sydväst ut. Vad kommer nu att hända? Svaret vet jag redan, jag har många gånger upplevt det skådespel jag strax skall få bevittna.

Det förut anlända tranparet lyfter efter en kort stund av oro flyger bort till de nyanlända tranorna, som redan börjar färgas av "skammens rodnad". Medan honan avvaktande stannar en bit från de övriga börjar hannen på stela ben och med utsträckt hals sakta spatsera runt de nyanlända inkräkterna. Cirkeln blir snävare och snävare och oron ökar synbart hos de nyanlända ungtoranerna. En av dem lyfter plötsligt och de andra tre går oroligt från plats till plats förföljda av den "spatserande" hannen. Ett snabbt utfall med den vassa näbben skräms även den på flykten och på tunga vingar lämnar de objudna gästerna Limsjön. Mina häckande vänner tröpetar tillsammans ut sin belåtenhet och återgår efter en stund till näringsområdet. Ännu en gång har livsinstinkten blodigt segrat. (Där har vi människor mycket att lära)

Limsjön kan bara försörja ett häckande tranpar, varför alla andra jagas bort. Redan ikväll eller kanske inorgon kommer samma öde att drabba den medföljande fjolårsungen. Han kommer att jagas iväg och kommer så småningom att tillsammans med andra ungtoraner driva omkring och försörja sig på sidan om de etablerade häckplatserna. Redan om några få dagar skall tranparet ha utsett boplatserna här i Limsjön och efter ytterligare någon eller några dagar ligger honan och ruvar sina två, knytvävstora ägg medan hannen håller ett vakande öga på eventuella två- eller fyrbenta fiender. Allt emellanåt avlöser han honan med ruvningen så att även hon kan söka föda.

När jag ett par timmar senare vandrar till bilen för hemfärd kan jag inte undgå skänka en tacksamhetens tanke till den skapare, som ännu en gång lätit mig uppleva närheten till naturen. Måtte även årets häckning sluta lyckligt för tranparet i Limsjön. När hösten kommer kan då återigen en tranfamilj om fyra individer flytta söderut och livscykeln fortsätta till fremma för andra generationer naturälskare.

Leo.

RAPPORT FRÅN SKÅNE, PÅSKEN 1978

Har Du någon gång slungat dig ner från 90-metersbacken i Lugnet och funnit att det är barmark i underbacken när Du landar?

Det har inte jag heller, men vi haft den känslan. När jag passerade mellansverige under påsken, låg snön djup hela vägen ner till Småland. Nere vid "avstampet", sydsvenska höglandet, låg snön tät och välpreparerad. Men som efter ett trollslag försvann plötsligt all snön när skogsriddan nere vid Vankiva, strax norr om Håslöholm, passerades.

Ett slättland med vårväder och barmark uppenbarade sig. Vipor, spovar, vråkar och lärkor dök plötsligt upp överallt och verkade nyfiket applådera detta jätteskutt från norr till södern.

Visst var det problematiskt att klara landningen, men bilen kastade tvärt ner i Sjöbo och gjorde en perfekt stoppladd i underbacken; Klingälvs dalgång. Vämbajön, Ångarna och Krankesjön uppenbarade sig.

Under denna tidiga påskvecka var det särskilt mängden av gäse och vråk som sette sin prägel på landskapet. Massor av Blågås, Söd- och Grågås samt Vitkindad gäs betade på Vombs ångar. Gravvråkar och även några Fjällvråkar spanade seglande över markerna. Gladan sågs vid flera tillfällen, då i närheten av samhällena. Salskraken, som snart skall ligga i Limsjön under några dagar, fanns talrikt i Krankesjön. Likaså hade de flesta ändarna anlänt.

Man kan ju fråga sig varför fåglarna väljer att koncentrera sig till ett så litet område som denna dalgång trots allt utgör. Det är nog så, att det egentligen inte finns så värt många fler våt- och sankmarker nere i Skåne. Klingälvs dalgång är den första naturliga landningsplatsen för flyttfåglarna, som kommit över Östersjön. När de om några veckor beger sig längre norr ut, kommer de att spridas ut över ett mycket vidare flyttstråk och alltså synas i mindre antal fast på fler ställen.

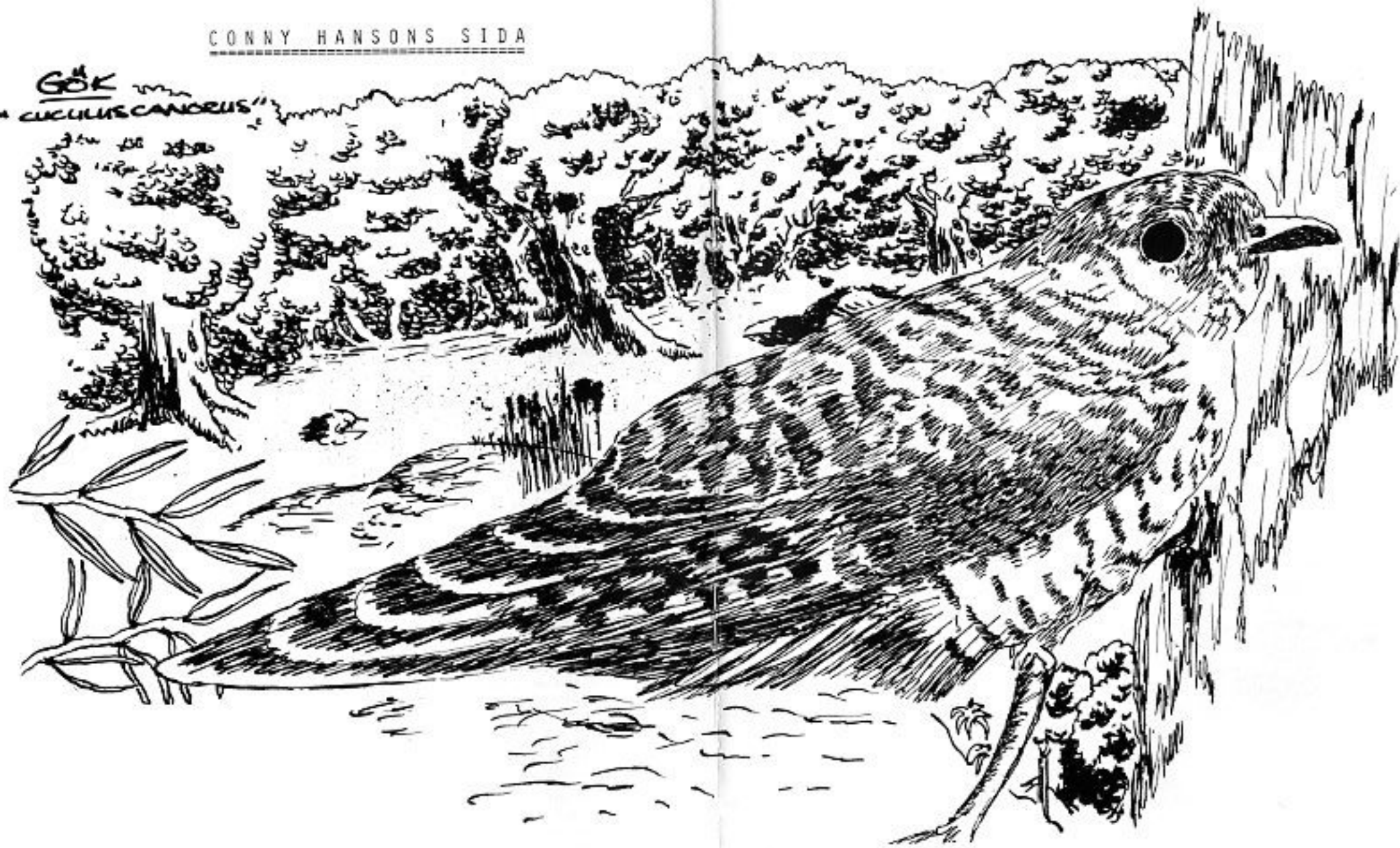
Framtiden för denna fina dalgång är självfallet osvis, men några nödvärds intrång på området torde knappast få göras. Krankesjön och Vombs ångar är två alltför etablerade namn i miljövärdsretsar för att någon skall torras göra några ingrepp i området. Vi skall se till att våren Limsjö skillar sig till samma celebra sällskap som de ovan nämnda våtmarkerna. Därefter behöver vi nog inte vara oroliga för Limsjöns framtid.

Staffan.

CONNY HANSONS SIDA

GOK

* CUCULUS CANORUS

KANADAGAS

BILDSERIE: MATS HELLSTRÖM, SILJANSNÄS

DU KAN VARA DÄR I ÅR

I ett gråvitt täcke av snöfall, kyligt väder och oväderanolen hängande i träor 150 meter över oss, gjorde vi våra första vattenvårdsnätningar i Linsjön 1977. Isen låg fortfarande på sjön och sikten var omkring 2 km i luften. Under bron forsade en rinnil upp genom en råk och ner igen i en annan. Bra, tänkte jag och tog ett rejält glas vatten för mätning. Balanserandet uppför strandbrinken gick bra, men då glaset ställdes i snön på biltaket hände det saker. Nedan jag bjöde mig in i bilen efter diverse utrustning började glaset att glida. Turligt nog fick jag tag på det, men ungefär hälften av vattnet gjorde sin tur in i ärmen på täckjackan. Det var en sällsam upplevelse att få ärmen fylld med tvågradigt vatten. (pH 6,2). Flingorna dalade så vackert som "gasslock" mellan snöskurarna.

Vi åkte från Norsrebrobron upp mot gårdens åt Krökbacken till, den smala hala vägen och DÄR VAR DEN. En helt vanlig falk flappande på sitt karaktäristiska sätt vid jagande av byte. Kikarna kom fram och vi kunde konstatera att söndagen den 17 april 1977, i snörusk och kyla hade vi sett vår första falk. Över sjön hade tre kråkor en sällsam dans, men avståndet var för långt för att se vad de kivades om. Det när gav oss s.k. "blodad tand".

Efter att ha tagit vattenvårderna vid Krökbacken (pH 7,2) och vid Opplinen (pH 7,2) gick vägen över Flintsberg. Nu vet vi var alla Pilfinkar kommer ifrån. De femtiotal vi matat i vinter vid vårt bord är tydligen sådana som inte får vara med i de stora gängen. Förresten är det tur, för vad den mängden fåglar skulle man bli frö-ruinerad på en kvart. Turen fortsatte över Tällberg och ner till konditori Siljan. De sedvanliga kråkorna uppträdde då och då längs vägen, mest i par, så de hade tydligen delat upp sina revir.

Då näringsintagandet var överstukat trängde vi oss ut på vägen igen. Igår såg jag en mängd speovar nere vid stora tjärn i Håradabygden. Jodå, de var kvar idag också. Vi kastade över bilen i närmsta dike, tog skydd på den blåsig öppna åkern och stegade mellan henvändande turister över vägen nedåt haoning. Bilarna kommer förskräckligt nära då man har kikaren för ögonen. På slänten ner mot tjärn betade 34 storspeovar. Vårt kikande gjorde turisterna nyfikna och bilarna saktade ner. De som kom efter blev så förgrömmade att signalhornen skallade. Flocken lyfte och DU VAR INTE DÄR... Efter ett snabbt övningsvarv gick de in för landing. Vi stod kvar en timme på platsen, under tiden hade vi observerat 2 tofsvipor, 6 ringduvor (3 hanar o 3 honor) 2 kråkor och 6 sånglärkor. Sånglärkorna på ett avstånd mindre än 20 meter. Tror ni det var slut med det här?

Vad får vi se då vi kommer till Noret igen, vid vårt bord. Just det; 15 sidensvansar, 14 kajor, 42 pilfinkar, 6 gräsparvar, 7 raggiga trastar, 3 talgoxar och ett par gulsparvar.

Det var en bra första "ornitologdag" - och DU VAR INTE DÄR.... På morgonen efter då vi åkte till arbetet, observerades en stenfalkchane, som styrde mot vinden vid Insjöbron. Sedan blev det massor av fågelskådning hela varen.

(forts. nästa sida)

JOHN PALM

Åter igen fick vi följa med vår vän John Palm på en resa ut i naturen. Denna afton tog han oss med till Norge. Färdvägen gick över Nasafjell ner till den Norska kusten.

Till fantastiskt fina bilder fick vi höra berättelsen om hur silvret förr i tiden bröts ur det norska kalfjellet. Livet var säkert outhärdligt för många av den som deporterades till denna ödsliga trakt. Lika svårt var det säkert att klara livnanken ute bland de kala klipporna nere vid Vaerøy. Mat fanns det säkert för den som var hungrig, men det gällde att få tag i den. Vildfågelnäggarna uppe i fågelbergen var väl nästan lika svåråtkomliga som fisken ute på det bångstyriga havet.

Denna fina bildsvit över ett par av Norges främsta natur-områden gav mer smak och vi hoppas kunna "lura" hit John Palm återigen till nästa vår. Ett stort tack till föreläsaren, som så frikostigt bjöd oss på fina bilder och dessutom vägrade att ta emot något arvode.

ERBJUDANDE

DEN FÖRNÄMLIGA BOKEN "DALARNAS FÅGLAR", SOM GIVITS UT AV DALARNAS ORNITOLOGISKA FÖRENING, KAN KÖPAS GENOM FÅGELKLUBBEN FÖR 30 KRONOR.

VÅR KONTAKTMAN ÄR ROGER MEIJER, TEL: 229 03

HAN HAR NÅGRA BÖCKER KVAR OCH TAR ALLTSÅ EMOT BESTÄLLNINGAR.

FÅGELLOKALER I SVERIGE

HJÄLSTAVIKEN

Hjälstaviken är en förlängning av Ekolsundsviken i Mälaren. Sjön finns upptagen på CW-list, dvs listan över de mest skyddsvärda våtmarkerna i Europa. Den står på så vis helt i klass med tex. Tåkern och Hornborgasjön.

Hjälstaviken är en typisk slättssjö, närringsrik och grund. Liksom Linsjön omgärdas den av åker och betesmark. Storleken på sjön och riktning i väderströck stämmer också väl överens med Linsjön. En mäktig ekskogsdunge med ett stort antal botträd för bl.a. Kaja, Kattuggla och Duvor pryder delar av den västra sidan av sjön. Kvarnberget utgör flank emot öster och skyddar sjön mot bitande ostanvind. Berget utgör också en utmärkt observationsplats och kallas inte för inte "Sveriges högsta fågeltorn". Hårfifrån har besökaren en utmärkt uppsikt över stora delar av sjön. Sanklingarna är talrika och utgör fina närringsställen för fåglarna.

Påglar: Över 200 arter har observerats. Knappt hälften häckar vid sjön. Skrattnåskolonien är stor. Upp till 5 revirhävande Rördrosslar tutar i vassarna. Fiskgjusen bor i närheten och flera par söker sin föda i viken. Den Bruna Kärnhöken finns med 3-4 par. Ormvråk och Hornuggla tillhör sjön. Likaså Tornfalk och Lärkfalk. Den småfläckiga Sunghönan och Vattenrallen finns där. Nakttergal, Grdshoppessångare, Ortolansparv, Rörångare m.fl. småfåglar häckar vid stränderna. Ansfåglar som Skodand, Ärtu, Kricka och Blåsand bebor sjön. Liksom Linsjön är Hjälstaviken en utmärkt ströcklokal. Här landar vadare, Blå Kärnhökar och Kungsvörn på sin väg norrut.

Parallellerna mellan Leksands fågelsjö och Hjälstaviken är slående. Den främsta skillnaden är förstås storleken på vattenpegeln, även fredningen av sjön är olika. Hjälstaviken är fridlyst sedan ett 30-tal år. Linsjön skyddas av en tillfälligen betydelselös status som fågelskyddsområde. Nu gör det förstås inte så mycket eftersom vi då vet vad vi har att kämpa för:

Just det,

LINSJÖN - ETT NATURRESERVAT!

NÄSTA PRESSSTÖPP DEN 1 JULI 1976!

ANITA LASERWIST KJELLER STAFFAN HULLER TAR SJÖT BILDER
TEXT OCH ADLET ANNAT DU VILL PUBLICERA

RESAN TILL HJÄLSTAVIKEN

I detta nummer av informationsbladet presenteras Hjälstaviken närmare. Förra våren besökte Fågelklubben viken. Det gav mersmak. Vi skall återigen åka ner till denna sagolika vik, som ligger vid E 18, ca 2 mil söder om Enköpings. DEN 21 MAJ SAMLAS VI VID BADHUSET I LEKSAND. Det gäller att vara morgonpigga för bilarna AVGÅR REDAN KL. 03.00.

Vill du följa med dit måste du i förväg kontakta Carl-Otto, tel 124 21, eftersom det måste ordnas med ett tillräckligt antal bilar, ev. buss.

40 kronor för vuxna och 20 kronor för studerande kostar kalaset.

Vi är åter i Leksand senast kl. 15.00.

Förra året när vi var därnere hade vi en verklig tur med vädret. Vi fick också se och höra mycket., allt som är typiskt för sjön: Rödrön, Vattenrull, Brun Kärrhöck, Fiskgjuse, Nektergal, de flesta ändarna, gås och vadare.

Den resan satt vi trångt, men gemytligt, i Rones Fordbuss. Stundom vadande i svett, stundom huttrande i arktisk blåst och kyla. "Svårt att ställa in reglagen", sa chauffören. Men jag vet inte jag... Jag tror att han jåklades med oss. Hur som helst, utnyttja detta tillfälle att få besöka en av Europas förränsta fågelajçar. Läs också mera fakta om Hjälstaviken på andra plats i detta nummer.

RINGMÄRKTA FAGLAR

LÄSTE DU ARTIKELN OM "KRONANS VILLEBRÅD"? DÅ KANSKE DET KAN VARA AV INTRESSE ATT VETA ATT SAMMA ADRESSAT, NATURHISTORISKA RIKSMUSEET, ÄR MYCKET INTRESSERADE AV ATT FÅ RAPPORTER OM ALLA FUNNA RINGAR. DE TAR ENOT ÄVEN UTLÄNDSKA RINGMÄRKNINGAR. DE VET VEM SOM RINGMÄRKT ÄVEN DE FAGLARNAS. DET FÅR ÄVEN DU VET. FÖR EFTER ETT TAG FÅR DU ETT TACKBREV FRÅN STOCKHOLM.

ETT TIPS!

RAPPORTERA FÖRST FYNDET TILL GUNNAR LIND, YTERMO. DET ÄR STOR "RISK" ATT DET ÄR HAN SOM UTFÖRT RINGMÄRKNINGEN.

NORRSKEN ÖVER HJÄLSTAVIKEN

Det känns lite färfäkt att gåsora över något i naturen som man vet gör sig bäst beskrivet genom ett besök, men jag måste i alla fall få berätta om något helt fantastiskt som hände natten till den 2 maj detta år.

Jag är på väg hem igen efter ett besök i Stockholm. Klockan närmar sig midnatt. Väsken är laddad med nybryggt kaffe, sovsäcken finns där bak i bilen. Tidigare på dagen hade jag funderat på att övernatta under bar himmel vid Hjälstaviken, men du vet hur det är; När något obehägnat närmar sig, drar man sig för det och står gärna över. Så var det väl den här gången också, jag kunde ju lika gärna fortsätta raka vägen hem till Leksand. Det var så mörkt ute att ingen kunde se mitt vankelmåd. Något fick mig emellertid att göra slag i saken och stanna till vid det förutbestämda målet. Just som jag passerat Sälsta börjar plötsligt hela himmelen att spela upp ett nästigt sceneri. Ridåslöjor i rött, grönt och blått vandrade längs himlavalvet och tycktes koncentrera sig just över Hjälstaviken. Jag avängde av vägen, tog packningen och stegade ut i dunklet. Snart satt jag vid stranden och förundrades över detta fantastiska skådespel. Nattfågeln tycktes inte förstumade. Rödrönnen tutade enbart från flera platser i sjön. Knorrande Vattenrullar hördes i ett tiotal och en Dvärgbeckasin avslöjade sin lekluata. Alla dessa nattaktörer kompletterade det övriga sceneriet på ett fantastiskt sätt. Ljud- och ljusdekoren var perfekt. Inträde? Nej det kostade ingenting, trots att jag bjöds på första parkett.

Staffan.

FAGELHOLKAR VID TORNET

Sven Jakobsson har tillverkat ett antal småfågelholkar och satt upp dem i Torndungen. Det var faktiskt på plats före tornet. BRA GJORT!

Det finns fler dungar som saknar torn och holkar. Åtminstone bristen på holkar borde kunna avhjälpas. Eller hur?

#####

Har du hört om Tjäderhönan som tuppade av.

Hur nås det sa Gråttuten.

#####

URNUTFODRINGEN VINTERN 1977/78

Återigen har en utfodringsäsong avslutats. Vintern som gick var nästan lika sträng som den föregående. Snön har legat djup sedan december månad. Säkert har vinterhalvåret inneburit en svår tid för djuren ute i markerna.

Utfodringen av de i Leksandstrakten omkringstryckande Örarna och därmed också korp, har varit lika omfattande som föregående säsong. Mellan 1500 kilo - 2 ton kött och slakteriavfall har släpats ut till ätelplatsen. Det har varit ett tungt och slitigt jobb som Sören Stenberg, Sven-Olof Hillgren och Birger Blomqvist tagit på sig. Lönen för snön har varit vissheten om att örnen, antagligen dagligen, besökt äteln. Med tanke på alla rapporter om förolyskade örnar i södra Sverige, känns det skönt att veta att några av våra örnar har beretts möjlighet att stanna kvar i lugnare trakter. Det är framför allt bilar, järnvägs- och kraftledningar som deciderar örnstammen under vinterhalvåret. Dessutom är ju årsungarna ovana och dåliga näringsöckare under den första vintern, varför stödutfodring verkligen är befogad.

Fågelklubben vill alltså rikta ett stort tack till killarna som lagt ned all denna snö på de ovanliga Kungsörnarna.

Ett tack också till Johan och Ante Forsell och personalen på Närtas slakteri, som frikostigt ställt upp med kött resp. slakteriavfall till äteln.

Styrelsen.

PÄRLUGGLAN

En del pärlugglor börjar med sitt revirlyste redan vid års-skiftet, men i februari-mars har de kommit igång på allvar.

I år när det är gott om sorkar och moss kan man höra pärlugglan lite varstans i våra skogar. Har man hört en pärluggla i exempelvis en dunge, kan man ofta ganska lätt hitta på boet genom att leta efter ett gammalt spillkråkehål. Pärlugglan bor mest i sådana hackspettshål. Knackar man på Pärlugglans boströd, tittar den genast ut för att se vad som står på. Sina vita små ägg lägger de tidigaste pärlugglorna redan i mars. Ännu i slutet av juli, kan man om man har tur, hitta nyss flygga pärluggleungar. Orsaken till att de kan häcka på så olika tid känner man väl inte riktigt till. Klättrar man upp i ett Pärlugglebo flyger en del pärlugglor ut, medan andra ligger hårt kvar på äggen. Antalet ägg varierar, men mellan 4 - 7 tror jag är vanligast. Ungarna, som hoppar ut ur boet innan de är flygfärdiga, klättrar snabbt upp i ett träd för att inte bli till föda åt andra djur. Ungarna liknar chokladbruna troll och är fantastiskt söta att titta på.

Nästa år tillhör det sällsyntheterna att få höra eller se en Pärluggla. De är beroende av tillgången på smågnagare och av den födan finns det inte mycket nästa säsong, säger de lärde.

Sören.

Pärlluggleunge
Foto: Sören

UNGDOMARNAS SIDA

HALLÄ 10 - 13-åringar!

Finns det intresse för en kanot-hajk i sommar?

Går det att ordna?

T.ex. Övernatta någonstans, titta på fåglar tidigt på morgonen m.m.

Skriv till mig om ni vill vara med!

Min far (Carl-Otto) har lovat att hjälpa oss.

Sussi Höglund
Lycka 1019
793 00 Leksand

Sussi har också sammanställt ett fint korsord.

Knäp för "Pippiklubbens" minisar:

Lodrätt:

1. Björn på latin
7. Kan mjölkas
13. Kivas
26. En grek

1	2	3	20	26
6	8	9	21	27
5	4	10	22	28
4	11	16	23	29
5	17	18	24	30
12	14	15	25	31
	19			32

Vägrätt:

1. Hoar om natten
2. Vill vi ha vattnet
3. Kommer med vår
4. Vill vi nu
5. Vit- och svart-randig
12. Solgud

Lämna in krysset till Carl-Otto på badet.
Några priser utdelas.

Sussi.

GÖSTA TYSK

Vi fick uppleva en mycket intressant afton tillsammans med Gösta Tysk, den berömda Dalsfotografen, som specialiserat sig på hönsfågel, björn och Elg. Nog tycktes det som om hon specialiserat sig på massa annat också, eftersom samtliga bilder var helt suveräna.

Den spännande berättelsen om en resa i Alaska var verkligen medryckande. Det var framför allt klubbens yngre förmågor som efteråt visade tydliga tecken på engagemang. De kunde berätta om helt otroliga händelser, väldigt lika dem som Gösta Tysk upplevt, som någon i deras omedelbara bekantskapskrets varit med om.

Efter bildvisningen delade fotografen ut råd till "våra" naturfotografer, tipsade om bra färdvägar o.dyl. om det händelsevis skulle vara någon som funderar på en resa till Nordamerika. Efter en sån här föreställning funderade väl samtliga på en resa, men från tanke till verklighet är ju steget tyvärr långt som bekant.

Gösta Tysk lovade oss ett återbesök när filmen om skogsfågel är klar. Vi bugar och hälsar honom välkommen åter.

500 KRONOR

I samband med den kostnadsbevärande flyttningen av fågel-tornet, dämpas det ner en check på 500 kronor som en gåva och ett bidrag till tornets helikopterfärd.

Föreningen bugar med aktning LIONS CLUB 7 LEKSAND.

GLÖM EJ DET ÅTERSTÅENDE VÅRPROGRAMMET....

- 15/5 LIMSJÖN, samling vid bron, Norsbro, kl. 05.00
21/5 HJÄLSTAVIKEN, samling vid simhallen, kl. 03.00
28/5 KYRKBYTKÄRN, Falun, samling vid simhallen, kl. 04.00
31/5 GLISSTVÄRN, Rättvik, samling vid simhallen, kl. 18.00
4/6 DRAGSKINGARNA, samling vid simhallen, kl. 04.00
11/6 LIMSJÖN, aftonpromenad med samling vid Norsbro, kl. 19.30.

GLÖM INTE att ta med fika och odäma skor/stövlar.

Staffan Müller kan svara mera på frågor omkring utflykterna. Tel 332 95.

UNGDOMARNAS VÅRPROGRAM

Ett speciellt program för de yngre genomförs också denna vår. FÖRSÖK att följa med, dessa träffar blir säkert mer intressanta än seniorernas.

- 19/5 DAMMSKOG, Övernattning med sovsock, kvällsmat och frukost. Samling vid badhuset, kl. 18.00.
10/6 STORÖN, Cykeltur med Övernattning i tält. Dag med kvällsmat, frukost, något att grilla samt regnkläder och hel cykel.

Desutom hade Susanna Högglund ett förslag som du kan läsa mer om på UNGDOMARNAS SIDA.

SEN SIST

- 1/3 Artikel i FK ang. motorfordonsstopp i Limsjön
13/3 Tornet börjar byggas
17/3 John Palm på besök, ca 40 åhörare
18/3 Artikel i DD ang. Golfbanan-Fågelklubben
31/3 Ugglevaka, slag- och pärluggla
4/4 Rapport från Limsjön i Dalaradion
11/4 Till Masesgården för planering av aktiviteter
16/4 Hjäjning vid Limsjön, ca 50 deltagare
12/4 Limsjöstranorna åter
21/4 GÖsta Tysk på besök, ca 70 åhörare
23/4 Extra morgonpromenad för de yngre
25/4 Rapport fr GÖsta Tysks afton i FK
27/4 Rapport i FK ang. fågelklubbens aktiviteter
2/5 Tornet på plats, Mittnytt, Dalaradion. 1:a sylan.
3/5 Stora reportage i FK/MT om lyftet
5/5 Reportage i DD ang. lyftet
6/5 Nils Linnman inspekterar sjön
7/5 Invigning av tornet med Nils Linnman och Björn Ströberg. Knytkalas, ca 250 personer
8/5 Reportage i FK/MT från invigningen
Kåseri i DD
9/5 Reportage i DD ang. invigningen